

Written by СМІРНОВ ІГОР СЕРГІЙОВИЧ, студент юридичного факультету Київського національного університету ім. Т.Шевченка (м.Київ)
Wednesday, 04 December 2019 15:52

Останнім часом в засобах масової інформації все частіше з'являються повідомлення про так звані приватні військові компанії (ПВК). Існують думки, що Україні варто скористатися досвідом розвинутих держав (США, Великобританії, Франції), які широко залучають ПВК для захисту своїх національних інтересів в закордонних військових конфліктах. У кримінальному законодавстві України, як і в міжнародних договорах, прямо передбачено покарання за найманство. Власне термін «найманці» означає незаконні військові формування, які за гроші десь воюють, а ПВК можуть займатися і охороною [3, с. 21]. До сфери діяльності ПВК входить: надання послуг національним арміям, підготовка кадрів, інформаційно-аналітична та інформаційно-логістична робота і подекуди безпосереднє виконання бойових завдань [5, с. 9].

Співробітників приватних військових компанії часто представляють у ЗМІ та публіцистиці в якості найманців, хоча це далеко не завжди правильно і часто говорить лише про негативне ставлення до них. Переважна частина співробітників приватних військових компаній не бере участь у військових діях, а тому вони не можуть бути кваліфіковані як найманці. Ще одним важливим критерієм для віднесення до найманців є той факт, що зазначені люди не повинні бути інкорпоровані у склад збройних формувань держави, при тому має значення як де-юре (як у Сьєрра-Леоне), так і де-факто інкорпорація, яка може бути встановлена не тільки правовим актом, але і договором (Саудівська Аравія). Таким чином, лише незначна частина з співробітників ПВК, що беруть участь у міжнародних військових конфліктах може бути визнана найманцями [1, с. 53].

Варто зазначити, що держава-наймач несе відповідальність за протиправні дії приватних військових компанії у випадку якщо останні діяли за його вказівками, інструкціями або воно здійснювало над ними ефективний контроль. При тому, під інструкціями і вказівками можуть розумітися такі цілі і положення контракту, виконання яких неможливо іншим, крім протиправного шляхом.

Приймаюча держава несе відповідальність за діяльність приватних військових компаній на своїй території. Воно зобов'язане стежити в межах своєї юрисдикції за дотриманням співробітниками ПВК прав людини і в разі їх порушення забезпечувати ефективне розслідування і покарання.

Держава місця реєстрації ПВК зобов'язана забезпечити загальний контроль за діяльністю ПВК, а також питань пов'язаних з ліцензуванням і навчанням та в межах своєї компетенції залучати юридичних осіб, які порушили норми міжнародного гуманітарного права і прав людини до юридичної відповідальності [2, с. 18].

Проте не потрібно забувати про морально-правовий аспект діяльності ПВК. Війна за гроші це аморальне заняття. І такі компанії, які здійснюють діяльність під час військових конфліктів не міжнародного характеру на стороні уряду, завжди отримують статус легалізованих військових формувань, а їх працівники – статус комбатантів [4, с. 59].

При наявності ознак найманства вони отримують заступництво з боку держави від кримінального переслідування всупереч національному законодавству та нормам міжнародного гуманітарного права. Це дозволяє створити так звані особисті армії, які виконують волю тих, хто більше заплатить. Цей аспект зводить нанівець всі позитивні сторони діяльності ПВК. Держава, яка надає резиденцію ПВК повинна нести юридичну відповідальність за незаконність їх діяльності в рамках як національного, так і міжнародного законодавства.

Список використаних джерел: 1. Сотников Р. Діяльність американських охоронних фірм в Іраку. *Закордонний військовий огляд*. № 12

Written by СМІРНОВ ІГОР СЕРГІЙОВИЧ, студент юридичного факультету Київського національного університету ім. Т.Шевченка (м.Київ)

Wednesday, 04 December 2019 15:52

---

(729), 2007. С. 76.

2. Коновалов І.П., Валецький О.В. Еволюція приватних військових компаній. Пушкіно: Центр стратегічної кон'юнктури, 2013. С. 138.

3. Саврыга К.П. Приватні військові і охоронні компанії по міжнародному праву.

Міжнародне право і міжнародні організації

. № 4, 2013. С. 456—464.

4. Кашніков Б.Н. Приватні військові компанії і принципи jus in bello.

Військово-юридичний журнал

. № 12, 2010. С. 27—32.

5. Башкіров Н. Міжнародно-правові аспекти використання приватних військових компаній.

Закордонний військовий огляд

. № 8 (797), 2013. С. 10—18. {jcomments on}